

знайомляться подорожуючі на прикладі конкретної місцевості та історичних пам'ятників; весь маршрут і зміст екскурсії організовується у рамках цілісного уявлення про культуру; 4) розвиток агротуризму - специфічна форма відпочинку в приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна та трудових ресурсів особистого селянського підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурної, історичної й етнографічної спадщини регіону.

Інноваційність туристичного бізнесу залежить від пов'язаних секторів економіки, тому з більшою вірогідністю зростатиме за умов їх успішної діяльності. За рахунок підприємницької діяльності туроператорів та турагенств споживачі отримують комплексну послугу за мінімальний проміжок часу, набуваючи знання та досвід пов'язані з готельним, ресторанним, транспортним, екскурсійним обслуговуванням, тобто діяльність туристичних підприємств є сервісноорієнтованою. До сервісних інновацій відносяться всі зміни, які вперше знайшли застосування на туристичному підприємстві і приносять йому конкретну економічну або соціальну ефективність (нові методи розподілу туристичного продукту, нове застосування технологій у процесі обслуговування, нові форми роботи з партнерами або нові способи організації та управління послугами). Основними напрямками сервісних інновацій туристичних підприємств є продуктові інновації, ресурсні інновації, концептуальні інновації, інформаційні технології, інновації у сфері безпеки туристів, маркетингові інновації, інновації в логістиці. Сучасний економічний розвиток, загострення конкуренції, лібералізація торгівлі, вплив світової фінансової кризи стають причинами того, що переважна більшість туристичних організацій не спроможні досягти позитивного економічного ефекту у короткотерміновій перспективі, тому вони змушені орієнтуватися на середньо- та довготермінову перспективу і за таких умов інноваційність їх діяльності стає важливим чинником їх конкурентоспроможності. Реалізація інновацій базується на досягненні і утриманні довготермінової переваги туристичними підприємствами.

Список літератури:

1. Драпушко Р.Г. Туристичний потенціал України: стан, проблеми та перспективи розвитку: монографія / Р.Г. Драпушко. – К.- 2007. – 152 с.
2. World tourism Organization UNWTO [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://unwto.org/ru>.
3. Афонченкова Т.М. Менеджмент і маркетинг туризму: Навч. посібн. / Т.М. Афонченкова, О.В. Булюк, Б.П. Масенко, О.В. Панченко, Н.В. Федотова. – К.: Видавництво Ліра – К, 2012. – 364 с.

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

*Шевцова С.А., к.т.н., доцент кафедри економічної теорії та права,
Ульянова М.В., Говорадо А.Г., студенти, ДВНЗ «ПДАБА»,
м. Дніпропетровськ, Україна*

Наука та інновації в ХХІ столітті значною мірою визначають процес економічного розвитку держави. Одним із пріоритетних напрямів розвитку економіки

у ринкових умовах є впровадження інновацій у виробництво. Створення та успішне застосування різноманітних нововведень дозволяє істотно змінити обсяги та якість виробництва і споживання, різко підвищити продуктивність праці, знизити сукупні витрати на виробництво, випускати конкурентоспроможну продукцію. Реалізація стратегії економічного розвитку країни значною мірою залежить від активізації інноваційних процесів в економіці. При висвітленні цієї проблеми необхідно виходити з того, що інновації в усіх сферах діяльності вимагають фінансових вкладень. Причому найефективнішими є такі фінансові вкладення, які забезпечують підприємцям додаткові прибутки, що досягаються за рахунок інноваційної діяльності. Тому попит на інновації завжди існує, але він обмежується фінансовими можливостями.

Будівельна галузь – одна з тих галузей, що повинна динамічно розвиватися. Ця галузь потребує значних фінансових вкладень на тривалий строк. Якщо придивитись на галузеву структуру інвестицій в економіку, можна зробити певні висновки щодо переваг сфер вкладання грошей: це сфера послуг та збуту, торгівля та громадське харчування, тобто діяльність, яка не потребує значних інвестицій, має швидку оборотність засобів і розрахована на існуючий великий попит на внутрішньому ринку, а такі галузі як нерухомість та будівництво, які потребують значних інвестицій, залишаються поза увагою інвесторів. Це обумовлює актуальність дослідження проблем фінансування інноваційного розвитку будівельної галузі та зумовлює необхідність виявлення факторів, що найсуттєвіше впливають на розвиток інноваційної діяльності підприємств.

Сучасний етап розвитку будівельної галузі України характеризується наявністю значного спектру чинників зовнішнього та внутрішнього оточення, які визначають ефективність інноваційної діяльності підприємств. Більшість сучасних науковців розмежовує всі чинники впливу на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх відносять: стан макросередовища, а саме економічної та політичної ситуації у державі, державне регулювання інноваційної діяльності, стан ринку, в якому функціонує підприємство, його інфраструктуру. Зовнішні чинники розрізняють за напрямками впливу на інноваційну діяльність. Так, до чинників непрямого впливу відносять законодавчі норми, податкову та амортизаційну політики, антимонопольне законодавство. Чинниками прямого впливу є дотаційне фінансування, кооперація наукових та учбових закладів, матеріальне стимулювання працівників, створення спеціальних програм. Внутрішніми чинниками є стан ресурсного та інтелектуального потенціалів підприємства, науково-технічне та матеріальне забезпечення інноваційної діяльності будівельної галузі, оновлення застарілого обладнання, модернізацію виробництва, виробництво конкурентоспроможної продукції, прагнення працівників реалізувати свій творчий потенціал, піднесення іміджу організації.

Найпоширенішою причиною низької інноваційної активності українських підприємств, у тому числі будівельних, часто називають відсутність коштів для фінансування інноваційної діяльності. Проте, більш суттєвою видається інша причина – неможливість отримання відповідної віддачі від зусиль, спрямованих на інноваційну діяльність. Адже в умовах ринкової економіки господарські суб'єкти будуть здійснювати лише ту діяльність, яка генеруватиме достатній, на їх погляд, дохід. Так само й інноваційна діяльність має генерувати вигоди, які можна трансформувати в додатковий дохід, обсяг якого буде достатнім для формування стимулів до такої діяльності. Додамо, що такий дохід також може стати суттєвою складовою подальшого фінансування інноваційної діяльності, а отже основою для

набуття цією діяльністю стійкого характеру завдяки формуванню інноваційного потенціалу підприємства. Тобто, інноваційний потенціал має стати одночасно і основою, і результатом інноваційної діяльності підприємства, а достатній рівень доходності цієї діяльності стане гарантією самовідтворення інноваційного потенціалу підприємства. Насправді економічні реалії сучасної економіки України не тільки не створюють умови, в яких інноваційна діяльність мала б достатній рівень доходності, але часто є причиною втрати мотивації до цієї діяльності. Розглянемо детальніше ситуацію з інноваційною діяльністю в будівельній галузі. З погляду теорії економічного механізму діяльності проектної організації до процесу реалізації будівельного проекту залучено два ресурси: підрядний, тобто сукупність матеріальних, трудових та організаційно-технологічних ресурсів, і часовий – ресурс, що проявляється у формі залежності витрат на виконання будівельно-монтажних робіт від тривалості їх виконання і від терміну реалізації будівельного проекту в цілому для підрядника, а також у формі додаткових вигід при скороченні терміну реалізації проекту для замовника. Отже, часовий ресурс формалізується у вигляді вибору терміну реалізації будівельного проекту з множини можливих. Тоді інновації у будівництві за критерієм джерела доходності можна поділити на наступні групи:

1. Інновації, що генерують додатковий дохід за рахунок економії підрядного ресурсу.
2. Інновації, що генерують додатковий дохід за рахунок економії часового ресурсу.
3. Інновації, що генерують додатковий дохід частково за рахунок економії підрядного ресурсу, а частково за рахунок економії часового ресурсу. Зазначимо, що одна й та сама інновація на практиці може належати до першої і другої групи одночасно. Тоді можна стверджувати, що така інновація є еластичною щодо ресурсної трансформації. Еластичні інновації дають більший вибір для будівельного підприємства у вирішенні проблеми доходності інноваційної діяльності.

Слід зазначити, що незважаючи на значні кроки в напрямку лібералізації системи ціноутворення в будівництві, в цілому вона, як і раніше, базується на витратних принципах. Тому систематичні інновації (тобто ті, які призначені не для одного конкретного проекту, а для постійного використання) будуть імplementовані системою ціноутворення в наступних будівельних проектах. Це означає, що ціна на виконання робіт по наступним після впровадження інновації будівельним проектам буде визначатися не на підставі співвідношення попиту і пропозиції підрядного ресурсу, а на підставі корегування відповідних норм і розцінок із врахуванням економії ресурсів внаслідок інновації.

Отже, для створення сприятливих умов і мотивації будівельних підприємств до інноваційної діяльності необхідна подальша лібералізація системи ціноутворення в будівництві, кінцевою метою якої має бути формування ринкового механізму ціноутворення на будівельну продукцію на основі співвідношення попиту і пропозиції підрядного ресурсу як на підрядному ринку, так і в рамках конкретного будівельного проекту. Вітчизняні підприємства ще не мають достатнього досвіду в інноваційній сфері. Тому сьогодні вкрай важливо, вивчаючи та використовуючи досвід країн з розвинутою ринковою економікою, розробляти власні науково-практичні рекомендації для підвищення прибутковості капіталовкладень у розвиток будівельної галузі. Існує об'єктивна потреба розроблення та реалізації широкомасштабних інноваційних та інвестиційних програм розвитку будівництва.